

Motion till riksdagen

1987/88:K310

av Elving Andersson m. fl. (c)

om riksdagens arbetsformer

Centerpartiet har vid flera tillfällen betonat att riksdagsledamöterna har dubbla roller. Dels som beslutsfattare i riksdagsorganisationen, dels som representanter för sin valkrets och en kontaktlänk mellan denna, olika organisationer och riksdagen. Kort sagt, att vara riksdagsledamot är inget åtta till fem-jobb fem dagar i veckan utan det är att ständigt vara tillgänglig. Under 1980-talet har riksdagsledamöternas arvodesfrågor uppmärksammats och en uppräknings har skett för att nå en rimligare arvodesnivå.

I samband med att riksdagen flyttade åter till Helgeandsholmen inleddes också en upprustning av de administrativa rutinerna, bl. a. införs nu ADB-stöd på kammar- och utskottskanslierna och för vissa ledamöter. När det gäller stödet till och administrativa hjälpmedel för riksdagsledamöter så är det trögt. Om man betraktar de 349 ledamöterna som administrativa handläggare så sker arbetet under miserabla förhållanden jämfört med vad som torde vara normalt inom svensk administration.

Ingen torde i dag ifrågasätta behovet av ökat organisatoriskt och administrativt stöd till riksdagens ledamöter. Under senare år har det hänt en del och ett antal förslag har väckts som behandlats/behandlas styckevis och delat. Exempelvis ADB-frågorna har ADB-kommittén ansvar för, KU:s arbetsgrupp bereder frågor om arbetsformerna i kammare, administrativt stöd till partigrupperna m. m., förvaltningsstyrelsen/förvaltningskontoret bereder frågor om lokaler, tjänster m. m. och en särskild kommitté arbetar med förslag om ledamöternas bostäder. Det finns fler exempel på den splittring som just nu råder när det gäller handläggning av frågor som har med ledamöternas arbetsförhållanden att göra.

Enligt vår mening bör det nu tas ett helhetsgrepp på dessa frågor så att det händer någonting snabbt. En särskild utredning om riksdagens inre arbete – RIA – bör tillsättas. Till en sådan utredning kan särskilda referensgrupper knytas som snabbt tar fram förslag på olika delområden. Bland de frågor som bör behandlas vill vi nämna bl. a. följande:

Lokaler

Riksdagen har enligt uppgift redan framfört krav på att få överta nuvarande utbildningsdepartementets lokaler. Detta torde emellertid bara tillgodose en liten del av det behov av kontorslokaler som kommer att föreligga. RIA bör därför överväga vilka funktioner inom förvaltningskontoret som kan flyttas

och förläggas utanför de nuvarande fyra husen. Men detta räcker inte; för riksdagsnära funktioner behövs ytterligare lokaler med nära anslutning i Gamla stan. Utredningen bör klarlägga förutsättningarna för detta.

Grupplokalerna utöver I och II kammarsalarna fyller inte dagens krav på ändamålsenliga och bekväma konferenslokaler. Åtgärdsprogram för bättre grupplokaler bör tas fram.

Klubbrum saknas för närvarande på våningsplanen i ledamotshuset vilket är en fråga som bör övervägas.

Sekreterarfunktioner

Målsättningen bör vara att varje ledamot har en "sekreterare". RIA bör ta fram olika modeller för att nå detta mål. Lösningen bör innehålla en viss flexibilitet och anpassning till ledamöternas egna arbetssätt. Ledamoten bör själv rekrytera sin sekreterare per mandatperiod eller riksmöte. Riksdagen bör svara för lönekostnader inklusive lönebikostnader och lokaler samt utrustning. Ej utnyttjade anslag tillfaller inte den enskilde ledamoten.

Partikanslierna

Successivt i ett uppbyggnadsskede bör ledamöternas kontorshjälp övergå från gruppkansliorganisationen till de enskilda ledamöterna. Med hänsyn till det ökade kravet på partierna när det gäller att inom 14 dagar motionera på regeringens propositioner, som regeringen haft månader på sig att utarbeta, måste resurserna för handläggande funktioner inom gruppkanslierna utökas. Partiledningarna får dessutom allt större krav på sig att stå till svars för alla samhällsfrågor inför massmedia, allmänhet och intresseorganisationer, samt ge det egna partiet en omfattande information. Även detta ställer stora krav på kvalificerat stöd i partikanslierna.

Grundbidraget till partierna bör därför förstärkas. För att det inte skall hävdas eller misstänkas att ett uppräknat grundstöd används som förtäckt partistöd kan delar av stödet utformas på samma sätt som jag föreslagit för sekreterarna. Riksdagen svarar för kostnaderna; partierna rekryterar. Denna modell ger också stor möjlighet för partierna att förstärka sin organisation när arbetsbelastningen är störst.

Den moderna informationsteknologin ger förutsättningar att nå kvalificerade databaser nationellt och internationellt. RIA bör klarlägga hur detta på enklaste sätt skall komma partikanslierna till del. Välutbildade "databassökare" bör finnas i varje partikansli eller en utökad samverkan mellan riksdagens utredningstjänst/riksdagsbiblioteket och gruppkanslierna.

ADB-stöd

Varje ledamot som så önskar skall under mandatperioden 1988–1991 ha fått dataterminal eller persondator. RIA bör i detta sammanhang tillsammans med ADB-enheten i förvaltningskontoret överväga den bästa lösningen för ledamöternas ADB-stöd. Detta kan endera ske genom anslutning till riksdagens stordator eller genom persondatorer – de senare i så fall med kommunikationsmöjligheter inom riksdagens nätverk för datakommunikation.

Andra frågor som måste utredas är offentlighet och sekretess i det nuvarande systemet. En säker lösning vad gäller sårbarhetsfrågor är en förutsättning för systemets användbarhet. Den absoluta utgångspunkten måste vara att ledamöternas eget material inte kan nås med stöd av offentlighetsprincipen och att säkerheten i systemet är hög. Valet mellan persondator eller anslutning till stordatorn har också betydelse för ledamöternas informationstillgång på hemorten, vilket jag återkommer till.

Mot. 1987/88
K310

Kostnadsersättning/service på hemorten

Kostnadsersättningen bör i framtiden kunna delas i olika beståndsdelar med utgångspunkt från användningsområdet. *För det första* finns det behov av en ersättning utformad som för närvarande och som täcker allmänna omkostnader, som varje anställd i andra verksamheter får täckt genom sitt företag, såsom telefon, resor, porto och mycket annat. *För det andra* måste ledamöterna ha kontakt med riksdagens datasystem. Här finns olika lösningar, som redan antytts, varav persondatoralternativet verkar mest intressant både ur arbets- och säkerhetssynpunkt. Men även i persondatorlösning krävs kommunikation mellan riksdagen och hemorten och program för detta måste tas fram. Kostnadsfrågorna kan lösas på olika sätt. För att slippa skattemässiga diskussioner är det givetvis enklast att riksdagen äger och lånar ut denna utrustning till ledamöterna. Alternativet är ett anslag från vilket ledamöten rekviderar pengar till leasing eller köp av persondator.

Teleabonnemanget är också en fråga som måste diskuteras i sammanhanget. Ej utnyttjade anslag kvarstår hos riksdagen och skall inte ses som en arvodesförstärkning.

För det tredje är kanske inte alla ledamöter intresserade, som jag tidigare sagt, av en datalösning för sitt arbete. Alternativ som RIA då bör pröva är om exempelvis telefax för sändning av hela textsidor, kopieringsapparater, telefonsvarare m. m. utgör alternativ som för den enskilde ledamöten är bästa lösningen.

Kontorsutrustning

Den njugghet, som visades ledamöterna vid återflyttningen till Helgeandsholmen i form av att gammal utrustning ställdes in i rummet, leder vi fortfarande av. I samband med att vissa ledamöter nu fått dataterminaler visar detta sig än tydligare — arbetsplatserna är inte ändamålsenliga. Kontorsrummen bör förses med riktiga kontorsmöbler som fyller dagens standardkrav vad gäller ergonomi m. m. Ett annat exempel på hur långt efter ledamöternas standard ligger är att många manuella skrivmaskiner fortfarande finns utplacerade.

Arbetsrytmen i riksdagen

De kvoteringsfria kvällarna tycks ha kommit för att stanna och frågan är varför riksdagen inte kan ändra sina arbetsformer, så att kvällsplenum över huvud taget blir överflödiga. Detta har givetvis med rytmen över hela riksdagsåret att göra. Från centerns sida har vi sedan länge förordat att

budgetåret läggs om så att budgeten kan behandlas på hösten. Tyvärr saknas uppslutning kring denna idé och då får vi leva med två långa perioder med minimal aktivitet i kammaren. RIA bör samlat pröva alla åtgärder som kan komma i fråga för att utjämna arbetsbelastningen över året.

En annan fråga som också bör prövas är om tre veckors kammar/riksdagsarbete och en vecka på hemorten kan effektivisera arbetet. "Fri-veckan" skulle ge ledamöterna möjlighet att koncentrera sig på sina dubbla roller i riksdagsarbetet, samtidigt som personalen utan avbrott får utföra beredningsarbete denna vecka.

Propositionsavlämnandet

Trots att det varje år påpekats från KU att flödet i propositionsavlämnandet måste bli bättre från regeringens sida så har inte så mycket hänt. Det är en stor koncentration av propositioner den 10 mars och 31 mars. Det nya förslag, som nu diskuteras, innebär ingen lösning på detta problem – snarare tvärtom: ledamöterna, och då främst oppositionens företrädare, får det än jobbigare under en kort period. Även här innebär en omläggning av riksdagsåret en lösning på problemet.

Arbetet under årets allmänna motionstid aktualiserar en annan fråga och det är avlämnandet av propositioner under allmänna motionstiden. Det är orimligt att samtidigt som budgetpropositionens alla delar skall behandlas, även behandla en proposition om trafikpolitik på drygt 900 sidor text. Till detta kommer ytterligare ett antal propositioner.

Vårt förslag som RIA bör pröva är att på propositioner, som lämnas under allmänna motionstiden eller riksdagsfri vecka, skall löpa 14 dagars motions-tid efter respektive periods utgång.

Småfrågor

Det finns en rad frågor ytterligare, som RIA bör ta upp, allt från att det inte går att få utlandssamtal uppkopplade under natten till utbyggd "partyserver".

Hemställan

Med stöd av ovanstående hemställs

att riksdagen beslutar tillsätta en utredning för riksdagens inre arbete i enlighet med vad som angetts i motionen.

Stockholm den 22 januari 1988

Elving Andersson (c)

Bertil Fiskesjö (c)

Gunilla André (c)

Ingbritt Irhammar (c)